

Overheid maakt het zichzelf veel te moeilijk

HILBRAND POLMAN

Het Elektronisch Patiëntendossier en het rekeningrijden zijn al mislukt nog voor ze werden ingevoerd. Wat doet de overheid verkeerd?

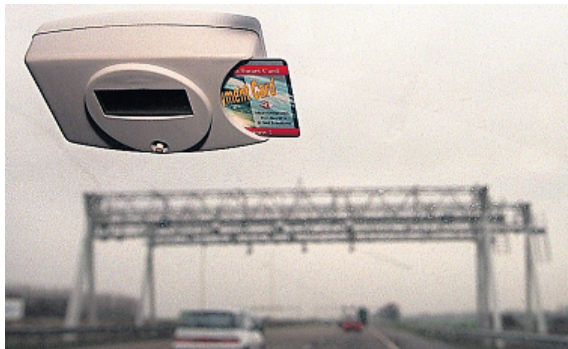
Wat is er al veel belastinggeld in rook opgegaan door voortijdig afgeblazen of moeizaam verlopen projecten van de overheid. Het elektronisch patiëntendossier (EPD) heeft €300 miljoen opgeslokt aan voorbereidingen, maar het ziet er naar uit dat de Eerste Kamer het veto uitspreekt. De voorbereidingen voor het rekeningrijden kostten zo'n €200 miljoen. Ook door dit project ging definitief een streep, maar dan op gezag van het huidige kabinet.

De ov-chipkaart is nu wel in het hele land ingevoerd, maar het heeft zeker €500 miljoen gekost. Slimme studenten hebben de kaart al gekraakt en er zijn veel klachten over de gebruikersvriendelijkheid.

De overheid maakt het zichzelf veel te moeilijk, stelt Chris Verhoef, hoogleraar informatica aan de Vrije Universiteit in Amster-

Een brief waarin de burgers worden geïnformeerd over het elektronisch patiëntendossier, een kastje in de auto voor een proef met rekeningrijden en betalen met de ov-chipkaart voor openbaar vervoer. Drie voorbeelden van projecten waarbij de overheid het zichzelf erg moeilijk heeft gemaakt. FOTO'S ANP

dam. Als rode draad ziet hij dat de overheid telkens een veel te ingewikkeld systeem optuigt, terwijl er simpele alternatieven voorhanden zijn. En hoe ingewikkelder een ict-systeem, hoe groter de kans op fouten, misbruik en kostenoverschrijdingen.

„Neem het rekeningrijden. Doel was om de files op de drukste wegen te verminderen. Je laat mensen extra betalen als ze tijdens de spits op zo'n weg rijden. Nu hangen op die wegen vaak al

camera's om snelheidscontroles uit te voeren. Deze voorziening kun je ook gebruiken om tijdens de spits een soort tol te heffen.”

Het vergt wat organisatorische aanpassingen, maar dan zou de tol bijvoorbeeld bij de wegenbelasting opgeteld kunnen worden, zoals de automobilist nu ook de bon in huis krijgt als hij te hard heeft gereden. De kosten van zo'n systeem zijn volgens Verhoef een fractie van de €3,5 miljard die de invoering van het rekeningrijden

zou kosten, met daarbij de €500 miljoen aan jaarlijkse exploitatiekosten. „Bovendien hoeft je de Friezen er niet mee lastig te valen als ze in de eigen provincie over de rustige A7 rijden”, stelt Verhoef vast.

De chipkaart in het openbaar vervoer is volgens Verhoef ook een voorbeeld van moeilijk doen als het ook makkelijk kan. „In Berlijn maken ze handig gebruik van de bestaande betaalvoorzieningen voor de mobiele telefoon. En wie geen telefoon heeft, kan nog gewoon een kaartje kopen.”

Ook bij het elektronisch patiëntendossier zou de overheid volgens Verhoef eerst eens moeten kijken naar bestaande voorzieningen. „De bedoeling van dit dossier is dat, als je elders in het land ziek wordt, de dokter kan zien wat je al aan medicijnen gebruikt, zodat hij niet de verkeerde geneesmiddelen voorschrijft. Maar verzekeraars hebben al een heel declaratiesysteem opgezet voor medicijnen. Als je naar de apotheek gaat, lezen ze de magneetstrip van je verzekeringspasje en gaat de rekening voor de medicijnen naar je verzekeraar. Er bestaat dus al een systeem waarin voor bijna iedereen staat wat voor medicijnen hij krijgt. Daar zou de overheid op kunnen meelifen.”

Bestuurders en politici willen bij dit soort projecten te veel tegelijk en verliezen uit het oog wat het oorspronkelijke doel was, concludeert Verhoef. En doordat het ontbreekt aan technologische kennis, ontstaan er grote problemen, of trapt het kabinet of het parlement te elfder ure op de rem, zoals bij het rekeningrijden en het EPD is gebeurd.

„Daarom pleit ik voor een ict-autoriteit, een onafhankelijke instantie, die alle projecten tegen het licht houdt. Zoals het Centraal Planbureau ook doet met de rijksbegroting. Dan kun je tijdig op de rem trappen als er slecht uitvoerbare plannen worden bedacht.”

„Daarom pleit ik voor een ict-autoriteit, een onafhankelijke in-

stantie, die alle projecten tegen het licht houdt. Zoals het Centraal Planbureau ook doet met de rijksbegroting. Dan kun je tijdig op de rem trappen als er slecht uitvoerbare plannen worden bedacht.”

Artsen blij

Veel artsen zijn er niet rouwig om als de Eerste Kamer straks het Elektronisch Patiëntendossier tegenhoudt. De Amsterdamse hoogleraar huidziekten Jan Bos zette deze week in NRC Next een aantal bezwaren op een rijtje. Zo wijst hij er op dat het EPD weliswaar sommige fouten kan voorkomen, maar juist andere fouten weer in de hand kan werken. Zo hebben artsen wel eens verschillende interpretaties van medische termen. Uit Amerikaans onderzoek is gebleken dat er bij het invoeren van gegevens in de computer nog wel eens fouten gemaakt worden. Ook is het denkbaar dat een patiënt de informatie uit het EPD onder ogen krijgt en schrikt van de termen die een arts gebruikt. Ook vreest Bos dat verzekeraars gemakkelijker toegang krijgen tot informatie over de behandeling van hun patiënten. Ze zouden artsen dan kunnen straffen als zij een te dure behandeling geven.